seda läbi lugeda, sest sellest ei tuleks muud välja, kui et Sina seda neljat korda ümber kirjutaksid. Sel asjal piab ka oma ots olema — anname seda nüüd Issanda hooleks!"

Ja siis sai ümbrik kinni pandud.

* * *

Kaks pääwa hiljemini istus kaubaherra omas uhkes kontoris, kus toolid kalli rohelise riidega kaetud oliwad.

Tema ees oli suur kogu kirjasi, mida tema lahti tegi ja läbi luges, ja see läks ruttu tema käes, sest tema oli harjunud asjatallitaja, kes teadis, et aeg raha on, ja see õpetus seisis Inglis-keeles kuldse tähtedega seina peal, seinakella üle. Ainult üks kiri wiitis palju aega. Kaubaherra tuetas ennast seljiti wasta tooli seeni, wahtis kõige tähelepanemisega kahe pleki peale, mis paberi peal oliwad ja kirja oliwad kustutanud, ja siis pööraſiwad tema silmad ennast ühe mustast paberist leigatud naesterahwa näu poole, mis wana-moodi raami sees tema kirjutamise-laua wastas rippus, suure kalendre all. Ja kaubaherra wõttis tõeste aega, tühja õhku wahtida, ilma et silm ühegi asja peale waatas, sest see, mida tema nägi, ei olnud mitte siin tuas.

Tema nägi iseennast, kui waest, weiket laewa-poisſi omal esimesel reisul ühes wõeramaa sadamas,

oma ema esimest kirja lugemas. Selles kirjas oliwad ka kaks niisugust plekki, kui need, mis nüüd kirja peal tema käes oliwad; seda mäletas tema nüüd selgest. Ja tema mäletas ka, et need plekid temale üht terwitamist toonud oliwad, palju soojemat, kui kõik südamelikud terwitamised ema kirjas. Tema teadis seda nüüd üsna selgest; pärast seda ei olnud tema iialgi enam üht kirja saanud, kus pisarate-märgid peal oliwad, kunni tema täna seda kirja lahti teinnd, mis temale järsku kõiki neid wanu, kallid mälestusi meele tuletas, mida temal oli, mälestusi tema ema armastuse peale.

Järsku ärkas kaubaherra omaist mõtetest üles; tema wiitis ju oma kallist aega, ja seda tema muidu ei teinud, selleks oli tema liiga tubli asjatallitaja.

Ruttu wõttis tema nõuu, tegi ukse lahti, pistis pea lähemasse kontorisse ja andis ühe käsu.

Pool tundi hiljemini seisis Nikolai kaubaherra ees. Tema oli täieste kohkunud, et teda nii ruttu kutsutud, just lõune söömast; ka segasiwad need kaks suurt ja uhket kontorit tema meelt, niisamati kui kaubaherra teraw silm, mis kuldse prilli läbi tema peale waatas, ja lühikesed küsimised. Kui kaubaherra wiimaks küsis, kas tema oma kirja juures nutnud olla, siis ei wõinud tema esiteks